

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 489/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Lawyer Partners a. s., Prievozská 37, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 408/2013 z 30. júla 2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 9 C 77/2010 z 27. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Lawyer Partners a. s. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2013 doručená sťažnosť spoločnosti Lawyer Partners a. s. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 408/2013 z 30. júla 2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 77/2010 z 27. mája 2013.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobkyne účastníčkou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 77/2010, pričom jej žaloba smeruje proti Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“), v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. V označenom konaní sa sťažovateľka domáha určenia, že žalovaná je zodpovedná za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom okresného súdu, ako aj zaplata náhrady majetkovej škody nemajetkovej ujmy z titulu nesprávneho úradného postupu vo výške 19 476 217,68 € v súvislosti s neprijatím návrhov sťažovateľky na začatie občianskeho súdneho konania podaných 19. októbra 2006 elektronickou formou.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 9 C 77/2010 z 27. mája 2013 bola sťažovateľke uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 928 048 €. Keďže sťažovateľka na výzvu okresného súdu v stanovenej lehote nereagovala, okresný súd konanie zastavil. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta, že tak okresný súd, ako aj krajský súd svojím postupom a rozhodnutím o zastavení konania odňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom, ich rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci a pre nedostatočné odôvodnenia sú nepreskúmateľné, čím porušili jej právo na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj právo vlastníť majetok priznané čl. 20 ods. 1 ústavy a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

4. Sťažovateľka zdôrazňuje, že k porušeniu označených práv došlo v dôsledku toho, že súdy oboch stupňov neinterpretovali pravidlá pre zloženie preddavku na trovy konania upravené ustanovením § 141a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ústavne súladným spôsobom (a), keď pri rozhodovaní nezohľadnili právne významnú skutočnosť, že v konaní je odporcom Slovenská republika, ktorá je v konaní vecne oslobodenou žalovanou stranou (b). Uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy konania v takomto prípade chýba akýkoľvek zmysel, pretože ani jeho nezloženie nemá za následok zastavenie konania (c) a v konaní spôsobuje zbytočný prieťah (d). Sťažovateľka poukázala tiež na nekonzistentnosť rozhodovania okresného súdu i Okresného súdu Dolný Kubín v obdobných veciach, keď súdy o návrhoch žalovaného na uloženie povinnosti zložiť preddavky na trovy konania rozhodovali tak, že ich zamietli (d). Sťažovateľka ďalej uvádza, že v danom prípade je vecne oslobodená od platenia súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. k) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, pretože iniciovala konanie, v ktorom sa domáha náhrady škody v súvislosti s nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, (e) a pri aplikácii ustanovenia § 141a ods. 1 OSP nebola splnená formálna podmienka, podľa ktorej je možné rozhodovať o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy konania len vtedy, ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú osobu (f), pričom súd uložil sťažovateľke zložiť preddavok na trovy konania v sume, ktorej výšku stanovil v rozpore s ustanovením § 141a ods. 2 OSP (g) a bez toho, aby odôvodnil účel, na ktorý má byť zložený preddavok použitý, v dôsledku čoho bolo rozhodnutie všeobecných súdov vydané bez adekvátneho právneho základu (h).

5. Rozhodnutie krajského súdu označila sťažovateľka za arbitrárne, keďže sa vecou náležite nezaoberala a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa podľa § 219 ods. 2 OSP obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa, prevzal jeho

závery a nadväznú argumentáciu bez toho, aby prihliadol na dôvody uvedené v odvolaní sťažovateľky.

6. Sťažovateľka poukazuje aj na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012, v ktorom podľa jej tvrdení ústavný súd o sťažnosti iného sťažovateľa rozhodol nálezom, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v skutkovo a právne rovnakej veci.

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov, tieto rozhodnutia zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie, prizná jej finančné zadosťučinenie v sume 500 € a náhradu trov konania.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je táto založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd

nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

10. Podľa názoru ústavného súdu je v posudzovanom prípade už na prvý pohľad zrejmé, že napadnutými uzneseniami k neprípustnému zásahu do označeného základného práva dôjsť nemohlo. Samotné vydanie napadnutých uznesení, ale ani nadobudnutie právoplatnosti týchto uznesení nemá totiž pre sťažovateľku bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu.

11. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľky uznesením okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

V danom prípade námietky sťažovateľky v podobe odvolania smerujúceho proti napadnutému uzneseniu okresného súdu boli v rámci riadneho inštančného postupu predmetom rozhodovania krajského súdu v konaní o podanom odvolaní. Preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu ústavným súdom by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

12. Proti nepriaznivému potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu o zastavení konania podľa prevažujúcej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 130/2012, I. ÚS 520/2012 a pod.) prichádzalo do úvahy aj podanie dovolania, a to s prihliadnutím na dôvod uvedený v § 237 písm. f) OSP. V rámci dovolacieho konania proti uzneseniu

krajského súdu tak mala sťažovateľka možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu.

13. Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, pretože v danom štádiu konania nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci.

14. K tvrdeniam sťažovateľky o meritórnom rozhodnutí vo veci sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012 ústavný súd uvádza, že v danom prípade išlo o inú procesnú situáciu a tieto veci nemožno stotožňovať. V prípade, na ktorý sťažovateľka odkazuje, okresný súd uložil (inému) sťažovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a ods. 1 OSP bez toho, aby vopred preskúmal jeden z atribútov uplatnenia tohto ustanovenia, ktorým je oslobodenie sťažovateľa od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP. S poukazom na princíp proporcionality súdneho konania ústavný súd následne dospel k záveru o porušení práv tohto sťažovateľa.

15. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014